

Наслов

95 година Завода – у сусрет јубилеју

Заштита интелектуалне својине има дугу традицију у Србији. Њени почеци потичу још од 20. марта 1883. године, када је у Паризу потписана Париска конвенција за заштиту индустријске својине, која представља један од првих међународних споразума у области интелектуалне својине. Србија је једна од само 11 земаља потписница Париске конвенције, која данас окупља 176 држава. Уз Србију, конвенцију су потписале Белгија, Бразил, Француска, Гватемала, Италија, Холандија, Португалија, Ел Салвадор, Шпанија и Швајцарска. Потписивањем Париске конвенције Србија је била у обавези да установи посебну институцију надлежну за заштиту индустријске својине. То се десило пре деведесет пет година, тачније 15. новембра 1920. године, када је наследник престола тадашње Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, Александар Карађорђевић, донео Уредбу о заштити индустријске својине којом је основана Управа за заштиту индустријске својине. Већ наредне године регистрован је први патент – „Строј за печење ракије“, на име Милана Јовановића, казанције из Новог Сада.

Оснивање Управе одвијало се у периоду тешког опоравка земље по самом завршетку Првог светског рата. Индустрија је тек почињала да се развија, направљени су први кораци у механизацији пољопривреде и почело се са увођењем иновација у производњу хране. У периоду између два светска рата, Управа за заштиту индустријске својине је уживала велики углед у Србији, али и у Европи. Потребно је истаћи да је међу привременим члановима Управе био и Милутин Миланковић, редовни професор Универзитета у Београду и један од највећих српских научника свих времена.

Управа се од почетка бавила пословима који се односе на патенте, жигове, индустријске моделе и узорке. Надлежност над ознакама географског порекла добијена је 1981. године, док Завод од 1998. године има у надлежности и заштиту топографија полупроводничких производа. Са добијањем надлежности над пословима који се односе на ауторско и сродна права, назив институције је промењен у Савезни завод за интелектуалну својину (1994), односно Завод за интелектуалну својину (2006). У погледу назива, наша институција је од оснивања до данас више пута мењала име, тако да се кроз своју историју звала: Управа за заштиту индустријске својине (1920), Савезна управа за проналазаштво (1948), Савезни уред за патенте (1953), Савезна управа за патенте

(1956), Управа за патенте (1958), Савезни завод за патенте (1967), Савезни завод за интелектуалну својину (1994) и Завод за интелектуалну својину (2006). У Заводу је до сада регистровано 53627 патената, 1457 малих патената, 68628 жигова и 11014 индустријских дизајна.

Нови миленијум даје нову улогу интелектуалној својини широм света. Она добија све већу пажњу у смерницама одрживог привредног развоја. Државе настоје да уврсте развој система интелектуалне својине међу приоритетне области, а пре свега ради унапређења и заштите сопствених иновационих и привредних потенцијала. Завод наставља са модернизацијом и уводи специјализоване услуге, 2010. године успоставља Едукативно-информативни центар, док се на државном нивоу годину дана касније усваја Стратегија развоја интелектуалне својине за период од 2011-2015. године.

Данас је Србија потписница свих конвенција из области интелектуалне својине којима администрира Светска организација за интелектуалну својину. Од октобра 2010. године, Србија је чланица и Европске патентне организације, међународне организације која је основана 1973. године на бази Европске патентне конвенције. Европску патентну организацију чине Европски завод за

Тим Завода за интелектуалну својину

патенте и Административни савет, који надгледа рад Европског завода за патенте.

Прва половина последње деценије била је веома динамична за Завод. Србију су посетила два висока званичника: директор Светске организације за интелектуалну својину, Френсис Гари, и председник Европског завода за патенте, Беноа Батистели, похваливши притом ниво заштите интелектуалне својине у нашој земљи. У последњих неколико извештаја Европске уније о напретку Србије у евроинтеграцијама истакнут је напредак који је наша земља остварила у области интелектуалне својине. У извештајима је наглашена ефикасност константног рада на усклађености важећих закона и прописа Србије у овој области са законодавством Европске уније. Више пута је похваљен напредак у области спровођења права интелектуалне својине, као и едукативни напори Завода за интелектуалну својину, нарочито семинари и радионице намењени органима за спровођење права. О уложеним напорима у едукацију разних заинтересованих страна говори и податак да је током пет година функционисања Едукативно-информативног центра укупно чак 11230 особа похађало специјализоване обуке које Завод пружа. Уз редовне семинаре, у Заводу су последњих година организовани бројни семинари и радионице међународног карактера, док је висока стручност наших запослених потврђена и упућивањем позива Европске патентне академије патентним испитивачима Завода за држање предавања на семинарима у иностранству. Поред едукативних напора, потребно је истаћи и стручне консултације у вези са заштитом и употребом облика интелектуалне својине у виду услуге Дијагностике интелектуалне својине коју стручњаци Завода пружају привредним друштвима у Србији. У периоду од четири и по године, колико ова услуга постоји у Србији, услуга је пружена за 152 привредна друштва.

Завод озбиљно схвата професионалност и квалитет услуга које пружа својим корисницима, о чему сведочи и сертификат о управљању квалитетом ISO 9001:2008 који наша институција поседује. И у наредним годинама ћемо наставити да унапређујемо професионализам у раду, да будемо на услузи нашим клијентима и да проналазимо нове начине за подржавање креативности и пружање доприноса економском и општем развоју.

Овогодишња свечаност поводом рођендана Завода биће одржана на дан оснивања Завода, 15. новембра. Између осталог, јубилеј ће бити обележен и изградом специјалне поштанске марке од стране Поште Србије. ■

Неда Чоловић
фирма Triax

Регистрација жига – наша прича

Светска нестабилност, национална осиромашеност и тренд пада производње су наша данашњица. Међутим, свеопшта ситуација није обесхрабрила запослене фирме Triax, већ напротив - подстакла их је да уложе додатне напоре. Као предност у будућем пословању препознали су могућност регистрације жига, не само на националном, већ и на међународном нивоу.

Како би што боље објаснили своја искуства са регистрацијом жига можда је најбоље кренути од нашег пословања. Фирма Triax бави се производњом, продајом и рециклажом батерија и пуњача свих врста и намена. У почетку је производња обухватала мањи асортиман, који се временом ширио, да би данас бренд Triax Power производа био препознат у свим браншама (од „кућних“ варијанти батерија, до комплексних

система за алате, специјализованих уређаја и сл.). Временом је понуда проширена и на виртуелни свет интернета, где Triax поставља специјализовани портал www.svebaterije.net и тиме отвара границе ширег региона. Ослањајући се на своје производне могућности, способност и храброст у приступу тржишту, решено је да се иде и даље од већ постигнутог. Идеја о потреби за регистрацијом жига постаје јасно искристалисана. Заштита бренда који се шири и јача постала је неминовност. Не само са становишта заштите интелектуалних права, већ и са становишта маркетинга, изградње поверења код купаца, пролазности на тендерима и сличним захтевима, регистрован и заштићен бренд пружа велику предност.

Први контакт са процесом заштите био је помало застрашујућ: мноштво података, захтевана прецизност у попуњавању формулара, велике количине нових информација, итд. Међутим, исцрпност података на сајту Завода за интелектуалну својину, као и отвореност и

TRIAx POWER

свесрдна помоћ запослених, учинили су да посао прође са изузетно мало потешкоћа. На самом почетку је урађен «решерш» жига, што је дало оквире за предстојећу регистрацију. Уследило је претраживање Ничанске класификације, што се показало као најтежи део. Након попуњених формулара преостало је само још исте предати и стрпљиво чекати. Потврда националне регистрације стигла је брзо, док је међународна ишла својим током и у предвиђеним роковима. Triax је данас фирма која је поносна на свој жиг, користи га, и улаже пуно труда да он препознат, да му вредност константно расте, па чак и у овим тешким временима. ■

Будимир Константиновић, технички директор
AURA

AURA – мирис правне заштите бренда

AURA је привредно друштво са ограниченом одговорношћу које се бави производњом козметике. Основано је 1996. године, са седиштем у Нишу и представништвом у Београду. Оснивач је два привредна друштва: „AURA GROUP“ у Македонији и „AURA BIH“ у Босни и Херцеговини. Предузеће запошљава око 80 радника и послује са преко 2500 купаца у земљи и иностранству. Асортиман предузећа чини преко 500 артикала декоративне козметике. Удео извоза непрекидно расте и у 2014. години је износио око 30%. AURA се бави и услужном производњом (енг. *private label manufacturing, contract manufacturing*).

Од настанка, AURA се развијала континуирано као препознатљив српски бренд, изградивши имиџ успешне компаније у области козметике и модне индустрије. У околностима снажне глобалне конкуренције у козметичкој, све веће пробијљивости

потрошача, zasiћености простора за оглашавање, све већег броја доступних производа и робних марки, AURA је успела да изгради своју аутентичност и да оствари конкурентску предност. У највећим малопродајним ланцима (Lilly, DM) AURA је позиционирана поред светских брендова: L’Oreal, MaxFactor, Maybelline, Deborah, Rimmel, Essence, итд.

Упоредо са развојем предузећа јачала је и потреба за заштитом интелектуалне својине као и свест о њеном доприносу конкурентности на тржишту: јачина и рефлексија бренда, значај дизајна као моћног оружја, заштита know-how елемента (формулације, технологија), заштита поверљивих информација, доступност и коришћење базе података, итд.

На почетку је било проблема у покушају да се заштити жиг „AURA“. Учешће на семинару

„Заштита права интелектуалне својине“ који је организовала РПК Ниш и „први“ директни савети експерата Завода за интелектуалну својину отворили су нове опције. Након тога уследило је спровођење Дијагностике интелектуалне својине којом је Завод за интелектуалну својину направио анализу свих могућности, приказ правних инструмената и начина управљања интелектуалном својином. Менаџмент предузећа брзо је разумео шта треба предузети и започео примену савета који се односе на уговоре, „меку“ интелектуалну својину, формулације и техничка решења, итд. У прошлој години заштићена су 2 жига, један је у фази регистрације, а исти су и у поступку међународне регистрације.

Интелектуална својина постаје важна област за учење и деловање у фирми AURA. Очекујемо да ће се „мирис“ правне заштите бренда све више ширити на новим тржиштима. ■

др Никола Радовановић, саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Помоћ у идентификацији и вредновању нематеријалних средстава

У процени тржишне снаге предузећа, одређивање потенцијала и вредности његових нематеријалних средстава неретко представља најкомплекснији корак. Проблематика идентификације и вредновања знања, искустава, права интелектуалне својине и других нематеријалних извора вредности је веома изражена код малих и средњих предузећа, будући да ови облици често могу бити преовлађујући у укупној вредности ових привредних друштава.

У децембру 2014. године окончан је двогодишњи ЕУ пројекат „EVLIA – Претварање добрих идеја у реалност: коришћење интелектуалних добара за финансирање МСП у југоисточној Европи“. Пројекат је инициран у оквиру ЕУ Програма транснационалне сарадње за југоисточну Европу, при чему је национални партнер на пројекту била Привредна комора Београда, уз Завод за интелектуалну својину у виду придруженог партнера који је пружао стручну

помоћ у идентификацији и валоризацији интелектуалне својине и других облика нематеријалне активе.

Резултати овог пројекта ће допринети решавању проблема откривања и вредновања облика нематеријалне активе малих и средњих привредних друштава путем установљења посебне методологије која би се користила приликом доношења одлука о финансирању наведених облика од стране банака, финансијских институција, фондова и других алтернативних извора финансирања. Методологија за идентификацију нематеријалних средстава коју нуди EVLIA посматра нематеријалну снагу предузећа кроз четири индикатора: људски капитал, интелектуалну својину, организациони капитал и релациони капитал. Сваки индикатор се оцењује на основу постојања и развојног стања припадајућих елемената. Примера ради, међу елементима су постојећа експлицитна и имплицитна знања, предузетничко искуство, организационе процедуре, сви облици интелектуалне својине, способности сарадње са екстерним странама, итд. Добијене оцене омогућавају предузећима да уоче снаге и слабости сваког појединачног елемента сопствених нематеријалних средстава. Што је још важније, ови резултати воде на прецизнију примени методологије за вредновање облика нематеријалне активе, будући да помажу у одређивању тражених пондера за спровођење саме процене.

Оцењено је да је методологија за идентификацију и процену вредности нематеријалних средстава у највећем делу применљива и корисна за МСП. Инструменти за процену вредности пружају могућности малим и средњим предузећима која не располажу богатом материјалном активом да, на бази знања, искуства, права интелектуалне својине, односа са купцима и других облика нематеријалне активе, остваре лакши приступ банкама и дођу до финансијских средстава. Предузећа заинтересована за коришћење ове методологије могу посетити страницу EVLIA пројекта на адреси www.support2finance.eu, где ће бити понуђен упитник на српском језику, као и препоруке за даље кораке за детаљну процену нематеријалне активе. ■

Зоран А. Антонијевић, секретар Одбора за иновације и ауторска дела
РБ Колубара

Правилник о иновацијама и ауторским делима

У Привредном Друштву РБ Колубара д.о.о. које је препознало важност људског ума у практичном раду, донет је Правилник о иновацијама и ауторским делима и формиран Одбор који ће помоћи иноваторима да покажу шта знају и, у случајевима где је могуће (уз сагласност директора РБ), добију одговарајућу сатисфакцију, било материјалну и/или путем признања.

Правилник је усвојен крајем маја 2014. год, а ступио на снагу 10. јула. Решење о именовању чланова Одбора је донето 31. децембра 2014. г. од стране директора Милорада Грчића, а на предлог његових сарадника руководиоца РБ. Овим актом је заокружен процес којим је израђен јединствени документ у Електропривреди Србије. Тако је после трогодишњих активности и припрема коначно финализиран рад на овом документу који иновативни, проналазачки и ауторски рад регулишу на прави начин.

Треба истаћи да је РБ Колубара још 80-тих година прошлог века препознала ове активности својих радника и донела Самоуправни споразум о заједничким основама у области техничких иновација који је једно краће време био на снази.

Користећи искуства дугогодишњих иноватора РБ и ТЕНТ-а, као и аутора нацрта Правилника из 2005. г, рад стручне Комисије РБ био је у многим сегментима

убрзан и завршен у предвиђеном року. Такође је предвиђена и могућност да запослени-проналазачи сами могу формирати Актив проналазача који ће их боље организовати.

Одбор за иновације и ауторска дела је формиран са задатком да обавља пријем, испитивање и обрачун корисних ефеката иновационих предлога.

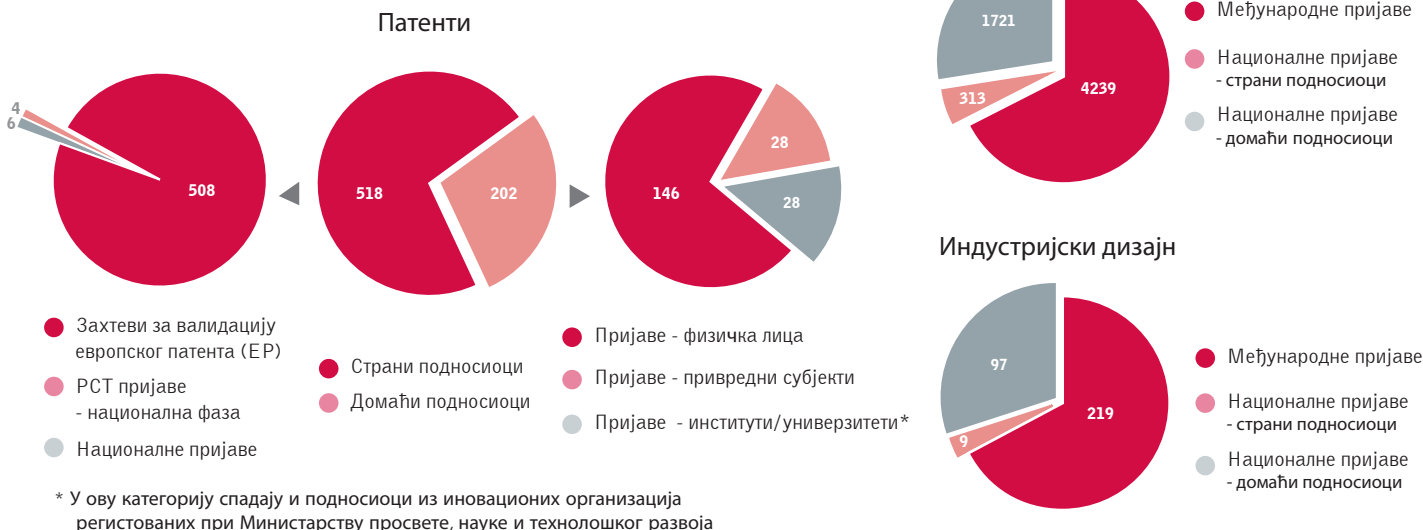
Запослени је дужан да у року од 30 дана од настанка иновације Одбору поднесе пријаву која садржи име и презиме подносиоца (захтев се може предати и под шифром), опис иновације с нагласком на кључном техничком решењу, најбољи начин примене иновације, ефекте које би Колубара могла остварити иновацијом, процесу економске исплативости

и предвиђене трошкове за њено увођење. У случајевима који траже стручнија објашњења и приступ проблематици, Одбор може предложити ангажовање стручњаке „са стране“ и консултанте

Завода за интелектуалну својину. Одлуку о понуди иноватора-аутора, на основу предлога Одбора, доноси директор РБ.

Основна идеја је да се покрену позитивне реакције запослених и да се што више њих укључи у стварање иновација и ауторских дела који ће довести, пре свега, до техничких унапређења на веома вредним и скупим машинама, као и до продужења њиховог века трајања и, у завршном делу, побољшања процеса производње где год је то могуће. ■

Статистика пријава Јануар - децембар 2014.

У 2014. поднето је и 66 пријава малих патената, те 10 пријава за сертификат о додатној заштити. Домаћи подносиоци су поднели Заводу као заводу примаоцу 12 пријава за заштиту проналаска путем PCT руте за међународну заштиту, 12 пријава за међународну заштиту дизајна и 214 захтева за међународну заштиту жига. У току протекле године поднета су 2 захтева за установљење ознаке географског порекла и 2 захтева за добијање статуса овлашћеног корисника. Регистроване су 3 ознаке географског порекла. Такође, депоновано је 231 дела ауторског права и сродних права.

Новости

Нове публикације о интелектуалној својини у пословању

Завод за интелектуалну својину је увећао своју збирку електронских и штампаних издања у области интелектуалне својине са две публикације које су преведене на српски језик и прилагођене нашим корисницима. У питању су приручник "Управљање интелектуалном својином у пословању" и публикација "Процена вредности интелектуалне својине". Обе публикације представљају стручна штива која пружају подршку доношењу стратешких одлука о заштити, коришћењу и вредновању права интелектуалне својине која компаније могу поседовати. Публикације се у електронском облику могу преузети на нашем сајту – www.zis.gov.rs.

Семинар о спровођењу права интелектуалне својине за судије

У Заводу је крајем новембра прошле године одржан тродневни семинар о спровођењу права интелектуалне својине намењен судијама Привредног суда у Београду и Вишег суда у Београду који суде у споровима у грађанско-правној заштити права интелектуалне својине. Семинар је организован у оквиру твининг пројекта "Спровођење права интелектуалне својине", а међу предавачима су били страни и домаћи експерти из ове области.

Заједнички семинари Европског завода за patente и Завода за интелектуалну својину Републике Србије

У Заводу су у децембру прошле године одржана два семинара у сарадњи са Европским заводом за patente. Најпре је 15. децембра организован семинар „Пракса претраживања и испитивања у Европском заводу за patente“, током којег су за патентне заступнике и заинтересоване стручњаке из научно-истраживачких и других установа предавања држали Бовани Арка, руководилац Одељења за патентне заступнике из Европске патентне академије и Мартин Ван Ставерен, директор Аудио-визуелних медија из Европског завода за patente. Наредног дана одржан је семинар „Настава о интелектуалној својини на факултетима са наставним материјалима ЕПО академије“ којем је присуствовало око 40 професора и предавача са факултета и института у Србији. Међу предавачима су били Клер Хауел, адвокат и виши предавач права из образовне установе Aston Business School, Лорен Мандерио, професор права интелектуалне својине са универзитета Бокони из Милана, и Игор Слембрук, испитивач за patente из Европског завода за patente.

Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11000 Београд;
телефон: (+381 11) 202 58 00; www.zis.gov.rs
• в.д. директора: Невенка Новаковић • уредник: др Никола Радовановић
• техничка обрада: Драгана Томић Стојиљковић • контакт e-mail: info.EIC@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије